N°. 2702 — 1856.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden *f* 6.00; *franko* door het geheele Rijk.
Brieven, *Gelden*, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

MAANDAG 17 MAART.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

Vereeniging: REGT VOOR ALLEN.

Bij vorige gelegenheden zijn door de Vereeniging voor het lidmaatschap van den Gemeenteraad aanbevolen de Heeren Dr. A. W. F. HERCKENRATH en J. G. RIJNDERS. Beiden hadden op hare ondersteuning aanspraak. — Op Dingsdag den 18n Maart zal er eene herstemming plaats hebben tusschen de genoemde Heeren. Daar zij beiden de kandidaten der Vereeniging geweest zijn, zoo onthoudt zij zich van alle aanbeveling van den een ten nadeele van den anderen. Zij hoopt, dat allen, die belang stellen in het verkiezings-werk, niettemin ijverig aan de herstemming deel zullen nemen.

Namens de Vereeniging:
J. W. CRAMER,
Prezident.

AMSTERDAM, 15 Maart.

Wij geven hier het schrijven van den heer Hofstede de Groot in de *Kerkelijke Courant*. Hoe uitgebreid het stuk ook zij, wij hebben gedacht het liever in zijn geheel dan verkort te moeten mededeelen. Het stuk is in de gegevene omstandigheden te gewigtig om er geen plaatsruimte en aandacht voor over te hebben. Als er sprake is van het *lager* onderwijs op de *openbare* school, dan geldt het de belangen van het jeugdig geslacht in dien leeftijd, dat het vatbaar is voor alle indrukken van den onderwijzer, ten wiens opzigte de kontrole der ouders op dat stuk bijna onmogelijk is. Het is dus zaak na te gaan wat die *lagere* school worden kan, en daartoe is zeker eene der meest bevoegde stemmen het schrijven van het hoofd der Groninger school, tevens hoofd van een uitgebreid onderwijzers-genootschap. Zie hier zijn manifest:

Wat moet de Hervormde Kerk doen, als er eene Wet op 't Lager Onderwijs is aangenomen?

»Na het eerste stuk, 't welk ik over de wet zelve in dit Blad plaatste, volge nu een ander over die wet in betrekking tot onze Kerk. Hoewel het toch niet zeker is, dat de aangeboden wet op 't Lager Onderwijs zal worden aangenomen, is dit echter waarschijnlijk, zoo dat het wel tijd wordt, over de aan 't hoofd dezes artikels gestelde vraag na te denken en van gedachten te wisselen. Want zelfs al wierd deze wet veel veranderd, of ook verworpen: lang kan het nu niet meer duren, of er komt eene wet, waarin vrijheid van bijzonder onderwijs geven zal zijn geschreven. Is zij er, wat moet dan de grootste onzer Evangelische Kerkgenootschappen doen?

»Hoe die wet uitvalle, men kan niet verwachten, dat voor de kinderen der Evangelische Kerken het openbaar onderwijs overal voldoende zal worden ingerigt. — Eerst vraag ik, wanneer is dit voldoende voor hen ingerigt?

»Mij dunkt, als er, behalve 't geen de wet (nu aangeboden) volstrekt eischt, tevens gelegenheid voor hen wordt om zich in 't zingen te oefenen, zoowel om 't belang hiervan voor hen zelve, terwijl zij in de school zijn, als om daardoor in de Kerk deel te kunnen nemen aan 't gezang; 2 om wekelijks eenige Psalm- of Gezangversen van buiten te leeren, na ze goed te hebben verstaan; 3 om Bijbelsche en Vaderlandsche geschiedenis onverminkt te leeren kennen; 4 om den Bijbel te leeren gebruiken en aanvankelijk te verstaan.

»Ik vertrouw, dat, althans wanneer de hartstogten wat bedaard zijn, op zeer vele plaatsen, ten minste in overwegend Protestantsche streken, de openbare school in den regel dit alles zal aanbieden, gelijk zij dat dáár nu nog biedt. Maar de Hervormde Kerk moet zorgen, dat dit alles nergens ontbreke, waar kinderen van haar zijn.

»Hoe zal zij daarvoor zorgen? Twee hoofdmiddelen liggen voor de hand. Zij moet toezien, dat de openbare school geve, wat die kan geven; zij moet raad schaffen, dat de openbare school worde aangevuld, waar zij onvoldoende is voor de behoefte van Hervormde kinderen.

»Het toezigt der Hervormde Kerk op de openbare school kan zich verre uitstrekken; want er zal naar art. 24 der wet veel gebruik worden gemaakt van fondsen der Hervormde Kerk, om openbare schoolonderwijzers geheel of ten deele te bezoldigen. De Kerk kan het gebruik dier fondsen verbinden aan voorwaarden, welke haar dienstig voorkomen, en wil het openbaar gezag die niet aannemen, hare fondsen bezigen, om eene bijzondere school naar hare behoeften op te rigten. Ik zou wenschen, dat de Hervormde Kerk voortaan als beginsel aannam:

»Geene kerkelijke inkomsten, dusverre aan schoolonderwijzers toegelegd, worden hun voortaan, als de plaats op nieuw moet worden vervuld, toegekend, dan zoo zij als Catechiseermeesters bij de Hervormde Kerk zijn toegelaten.

»Deze bepaling zou het gevolg hebben, dat men alleen mannen bekwam, die de Christelijke godsdienst kenden en dus ook beter in Christelijken geest zouden onderwijzen, dan in den regel van anderen kan verwacht worden; terwijl men hun, indien de toestand der plaats niet toeliet de openbare school in te rigten, zoo als voor de Hervormde kinderen noodig is, kon opleggen, eene avondschool voor deze te houden, waarin het ontbrekende wierd aangevuld.

»Op deze wijze zal het in zeer vele dorpen kunnen gaan. Doch dit helpt eerst op den duur, telkens bij vacature. Wat te doen, waar oogenblikkelijke behoefte is?

»Dáár kan men, óf door den hoofdonderwijzer, óf door een hulponderwijzer, tegen vergoeding voor onkosten en moeite, een avondschool laten houden; en, kan men ook dit niet, gelijk in overwegend Roomsche streken het geval zal zijn, dan moet er van wege de Hervormde Kerk eene bijzondere school worden geopend, naar hare behoeften ingerigt.

»Om dit alles te verkrijgen zijn vijf middelen noodig.

»1) Er moet een Reglement worden gemaakt op het lager onderwijs door de Synode der Hervormde Kerk. Dit zal nieuw moeten zijn; want iets dergelijks kon zij dusverre niet doen. Ik zou wenschen, dat de Synode dit dadelijk in 1856 ter hand nam, als er eene wet is tot stand gekomen van wege de Regering. Voorts, dat zij zulk een reglement voorloopig dadelijk in werking bragt en daarvan kennis gaf aan de overige Evangelische kerkgenootschappen, met uitnoodiging, om met haar mede te werken, daar het lager onderwijs, door haar bedoeld, nooit een eigenlijk en uitsluitend Hervormd, maar een algemeen Christelijk onderwijs moet zijn, gelijk eigenlijk alle Evangelische en gemoedelijke Roomsch Catholieke Christenen wenschen.

»2) Er moet een schoolopzigt van wege de Hervormde Kerk worden in 't leven geroepen. Dit toe te vertrouwen alleen aan de gewone kerkeraden en hoogere kerkbesturen, is niet wenschelijk. Er behoort daartoe meer opvoedkundige kennis, ondervinding, bekendheid met het onderwijs in andere streken en nog velerlei, dan dat de gewone kerkbesturen het schoolopzigt in den regel gelukkig zullen uitvoeren. Voor ééne classe één persoon, daartoe bijzonder geschikt, te nemen, zal veel betere uitkomst opleveren. In elke provincie zou ik die wenschen te verbinden tot ééne commissie van kerkelijk schoolopzigt en afgevaardigden voor die commissie tot één schoolopzigt over 't geheele land.

»3) Er moet een schoolfonds worden verzameld, onder bestuur der Synode, waaruit toelagen aan openbare onderwijzers voor afzonderlijk onderrigt, in avondscholen te geven, bijzondere scholen en tractementen voor bijzondere onderwijzers, die de Hervormde jeugd onderrigten, worden gevonden, en de kosten van het schoolopzigt bestreden. Dit schoolfonds moet aanzienlijk worden; doch het kan dit ook. Er is geen twijfel aan, of er zal veel en gaarne voor gegeven worden. Elk gevoelt de behoefte daaraan.

»4) De Hervormde Kerk moet de haar nu reeds toekomende fondsen zelve voor kerkelijke einden (dus ook voor kerkelijke schooleinden) besteden. Er worden thans bij vele kerken jaarlijks duizende guldens óf onnut opgepot, óf tot niet-kerkelijke einden besteed, óf vermorst, dewijl de Regering de Hervormde Kerk als eene minderjarige blijft behandelen, en de goederen der Kerk onder een bestuur plaatst, dat niet kerkelijk is.

»Ik wil het geenszins betwisten, dat, toen voor 30 jaren Willem I de reglementen op de administratie der kerkelijke fondsen bij de Hervormden liet maken en invoerde daarmede veel goeds is uitgewerkt. Maar tevens is het blijkbaar, dat die toestand van zaken nu reeds lang moest veranderd zijn. De Koning alleen kan die reglementen veranderen en de Koning benoemt de leden der Collegiën van Toezigt, zonder eenige inmenging zelfs der Kerk. Ware het te veel geëischt, dat de Koning althans aan eene voordragt van de Kerk, van de Classikale Besturen bijv., ware gebonden?

»Nu is het opperbestuur over de kerkelijke fondsen der Hervormden wel eens in handen van de Kerk weinig lievende personen. Nu geschiedt het niet zelden, dat voor wegen of torens, welke de burgerlijke gemeenten moest aanleggen of onderhouden, de fondsen der Hervormde Kerk worden aangesproken. Nu worden traktementen, zelfs wel eens kleine tractementen van predikanten niet zelden willekeurig verminderd, opdat daaruit kosten worden betaald, die ten laste der gemeente behoorden te komen.

»De Regering is er noode toe te bewegen, om de gelden voor de Hervormde Kerk op 's Rijks budget, hoe karig ook, te verhoogen. Maar moest zij dan niet ten minste zorgen, dat de Kerk mogt gebruiken voor hare doeleinden, wat haar wettig eigendom is?

»De Synode heeft er sedert 1848 telkens op aangedrongen; maar te vergeefs. Ik wenschte wel, dat de Staten-Generaal, die menig verdrukte te hulp komen, ook aan dit groote onregt een einde maakten, en de Hervormde Kerk de uitoefening der regten bezorgden, welke haar volgens de Grondwet toekomt.

»In het bijzonder moet gezorgd worden, dat de kosterijfondsen der Hervormde Kerk, bijv. de renten uit 's lands kas voor verkochte kosterijlanden, niet op naam des school-onderwijzers, gelijk hier en daar geschiedt, maar op dien des kosters worden uitbetaald, opdat de Kerk behoude, wat haar toekomt, en dit ook voor een onderwijs bestede, gelijk zij noodig heeft.

»5) Eindelijk is een vijfde middel noodig, het oprigten van catecheten-scholen, zoowel om goed onderlegde catechiseermeester te erlangen, als om de schoolonderwijzers, om wie het na ons te doen is, in staat te stellen, het Christendom grondig te leeren kennen. De Evangelische Maatschappij is voornemens, kweekscholen voor hare arbeiders te stichten, en heeft een goed plan van onderwijs daarvoor opgemaakt. In dien geest, en ten deele met behulp dier maatschappij, moesten er mijns inziens, in elke provincie eene of meer catecheten-scholen ontstaan, ten minste met een vijftal leeraars, die eenige vergoeding verkregen voor hunne moeite om arme jongelingen te helpen. Dit grondig onderwijs zou dan de schoolonderwijzers niet tot menschen vormen, die leerstellingen in hunne scholen onderwezen; neen, juist het beter kennen van het Christendom zou het paedagogische daarvan voor hen duidelijker maken, en hen leeren spreken, zooals de Heer sprak, klaar, eenvoudig, natuurlijk, verre van alle Dogmatisme. En 't zou hen kunnen bezielen met een regt Christelijken geest, welks liefde en wijsheid de school zou veredelen en verheffen, en, welverre van haar tot gezindteschool te maken, haar te aangenamer zou doen worden voor allen die den Heer liefhebben. Want onkunde alleen, 't zij in de paedagogie, 't zij in het Christendom, 't zij in beide, kan gezindte-scholen willen. Die den Heer en de kinderen kent en lief heeft, brengt de kinderkens tot Hem, niet tot Luther of Calvijn of Menno.

»Hadden echter de schoolonderwijzers, door de Hervormde Kerk aangesteld, het radicaal van catechiseermeesters, dan kon men hen tevens gebruiken in Zondag- en Bijbelscholen, voor Bijbellezingen en voor andere kerkelijke einden, buiten de schooluren, en zouden zij, bijna als hulppredikers, menige goede dienst kunnen bewijzen. Ook zou hun maatschappelijke toestand daardoor verbeterd worden, aangezien de, als catechiseermeesters door een classikaal bestuur toegelatenen, hooger zouden staan in het kerkelijke en geldelijk meer voordeelen genieten.

»Op deze vijf middelen, welligt nog op meer, moet men denken. Handelt men in dezen geest, dan zal de

Hervormde Kerk geene schade, maar voordeel bij die wet hebben.

Misschien oordeelen sommigen, dat ik *wat vroeg* met deze opmerkingen kome. Doch ik meen, dat men *het voorgedragen wetsontwerp niet billijk kan beoordeelen, tenzij men opmerke, wat, onder eene wet van dien aard, de Hervormde Kerk kan en moet doen.* Ook acht ik, dat de Synode reeds in dit jaar de zaak ter hand moet nemen, en het dus noodig is, dat vooral worde besproken, wat zij hebbe te doen. De zaak is nieuw. Zij worde van velerlei zijde toegelicht. Dat anderen, liefst in dit blad, mijne denkbeelden verbeteren en aanvullen!

»P. Hofstede de Groot."

De oostenrijksche minister van Eeredienst en Onderwijs, graaf Leo Thun, heeft, onder dagteekening van 25 Januarij jl., aan de gezamenlijke H. W. H. Aartsbisschoppen en Bisschoppen van het Rijk het volgende schrijven gezonden, betreffende de voltrekking van het Konkordaat:

»Het hoogst verblijdend feit, dat de onderhandelingen tusschen Zijne Apostolische K. K. Majesteit en den H. Stoel, om de betrekking van zijner Majesteits rijk tot de Katholieke Kerk, wederom op een vasten en in alle opzigten bevredigenden voet te brengen, het beoogde rezultaat hebben ten gevolge gehad, is zoowel als de tekst der deswege plegtig afgekondigde oorkonde aan U.... bereids door de van wege de keizerlijke Regering, zoowel als door den H. Stoel uitgevaardigde afkondiging, bekend gemaakt.

»Intusschen is aan U.... ook de Breve gezonden, door den H. Vader ten aanzien van het Konkordaat uitgevaardigd, waarin Z. H. zoowel over den geest, waarin het moet worden opgevat, als over de uitvoering van verscheidene artikelen, de vereischte inlichtingen mededeelt. Andere, door de hooge kontraktanten in den loop der onderhandelingen wederzijds gegevene verklaringen, die deels ter volmaking, deels ter opheldering van de geslotene overeenkomst dienen, zijn, wijl het niet doelmatig scheen ze in den tekst van de konkordaats-oorkonde te lasschen, in de tusschen de door de gevolmagtigden gewisselde notas opgenomen.

»Ik heb de eer U.... hierbij eenige exemplaren te zenden zoowel van de konkordaats-oorkonde als van den brief, door den Prins-Aartsbisschop van Weenen, dd. 18 Augustus des verledenen jaars tot den Pro-nuntius Kardinaal Viale Prelà gerigt, welke een reeks van verklaringen behelst.

»Zoowel als de inhoud dier oorkonde het blijkbaar bewijs geeft van het ernstig streven Zijner Majesteit om de opregtste overeenstemming met de Kerk te herstellen, ook zoo is het Zijner Majesteits grootste wensch en wil, dat het gesloten Konkordaat nu ook naar zijn ganschen inhoud zoo spoedig mogelijk worde ten uitvoer gebragt, ten einde zegenrijk zijn invloed te ontwikkelen. Die uitvoering behoort, wat de wezenlijke punten betreft, tot zaak der Kerk zelve, en ligt mitsdien in de handen der Bisschoppen. Het kerkelijk belang zal er te meer bij winnen, het in politieke betrekking hoogst noodzakelijk is dat in alle dioecesen van het Rijk, bij de uitvoering daar dezelfde grondstellingen worden in acht genomen en dienvolgens de Bisschoppen des Rijks gelegenheid worde gegeven tot gemeenzame raadsbeslagting. Daardoor zal de Regering Zijner Majesteit tegelijk in de mogelijkheid worden gesteld omtrent die punten, welker uitvoering eene naauwkeurige overeenstemming der kerkelijke en wereldlijke overheden mogt vereischen, de overeenstemming met de gezamenlijke Bisschoppen te herstellen, of mogten er zwarigheden ontstaan, die ter oplossing, volgens art. 35 van het Konkordaat, ter behandeling aan den H. Stoel voor te stellen. Zijne K. K. Majesteit heeft mij genadiglijk den last opgedragen U...., gelijk alle andere H. W. H. Aartsbisschoppen en Bisschoppen tot eene algemeene konferentie uit te noodigen, welke in de hoofdstad van het Rijk zitting hebben en den tweeden Zondag na Paschen geopend worden zal. Zijne K. K. Apostolische Majesteit verwacht in die Vergadering de bepaalde uitspraak van de H. W. H. Bisschoppen, welk tijdstip zij zullen bepalen dat de kerkelijke huwelijks-regtbank in die gedeelten van het rijk, waar die niet mogt bestaan, zal worden in werking gebragt.

»Vervolgens zal de vergadering zich bezig te houden hebben met al de quæstiën, het Konkordaat en diens uitvoering betreffende, welke, aangezien hare algemeene beteekenis gemeenschappelijk dienen overwogen te worden. Derhalve verwacht zijne Majesteit, dat H. W. H. Bisschoppen van het Rijk het als doelmatig zullen beschouwen, de beraadslagingen niet door overijlde maatregelen in sommige dioecesen vooruit te loopen. Welke vraagstukken in bijzonderheden zijn een onderwerp der beraadslagingen zullen vormen, zal door het Episkopaat zelf worden beoordeeld. Zijne Majesteit behoudt zich evenwel het regt voor, om, naar omstandigheden vraagstukken aan de overweging der vergadering voor te stellen, en zal de H. W. H. Kardinaal-Prins-Aartsbisschop, die als gevolmagtigde bij de onderhandelingen ter zake van het Konkordaat, bovendien daarbij tegenwoordig zal zijn, omtrent die vraagpunten nadere inlichtingen geven, welke te dien aanzien gevorderd mogten worden.

»In afwachting der handelingen van genoemde konferentie heb ik voor het oogenblik slechts de volgende aanmerkingen hierbij te voegen over eenige punten van het Konkordaat:

»1°. Art. 7 van het Konkordaat keurt goed en bekrachtigt de heilzame voorschriften, welke in Oostenrijk, betreffende de aanstelling van godsdienst-leeraren aan openbare gymnaziën en lagere scholen bestaan. Welke voorschriften daarmede bedoeld zijn, wordt in de nota van den Prins-Aartsbisschop van Weenen, dd. 18 Augustus, sub 8, bepaald gezegd. Deze voorschriften, die tot hiertoe, (en wel met de verordening van 28 Junij 1830) slechts wettelijk waren afgekondigd voor die gemeenten, welker H. W. Bisschoppen ten jare 1849 te Weenen vergaderd waren, zullen voortaan voor den ganschen omvang van het Keizerrijk voortdurend geldend zijn.

2°. Daar de pauselijke breve ten aanzien van art. 8 van het Konkordaat voorschrijft, dat van de zijde der H. W. H. Bisschoppen over de keuze of verandering van godsdienstige leerboeken voor lagere scholen, slechts naar gemeen overleg en rijpe overweging zal mogen worden overgegaan, zoo heb ik de hoofden der besturen, die verpligt zijn aan het schoolwezen de grootste opmerkzaamheid te schenken, daarmede bekend gemaakt.

»3°. Sub n°. 9 der genoemde nota worden de gronden aangetoond, welke vorderen dat van repressieve maatregelen tegen *drukwerken* een voorzigtig gebruik worde gemaakt. De keizerlijke Regering meent daarop te mogen rekenen, dat ook de H. W. H. Bisschoppen dezen wenk als doelmatig mogen beschouwen, en grondt daarop de hoop, dat te dien opzigte eene gemeenschappelijke zamenwerking mogelijk gemaakt worde.

»4°. Met art. 14 staat het punt 11 der nota in verband, waarin gezegd wordt, dat in geval geestelijken wegens wanbedrijven of overtredingen door de burgerlijke regtbank gevonnisd worden, de H. W. H. Bisschoppen alsdan slechts zulke dententiehuizen mogen kiezen, welke ook door de keizerlijke Regering zijn goedgekeurd.

»In die gevallen zult gij u steeds te verstaan hebben met het des betreffende bestuur."

(Het slot in 't volgend Nommer.)

De *Kerkelijke Courant* bevat een lezenswaardig artikel over het ontworpen petitionnement, waarvan wij, nu, alleen het volgende wenschen over te nemen: »wil nu de anti-revolutionnaire partij petitionneeren, acht zij zich dat verpligt, —. welnu wij zullen de laatsten zijn om haar dat regt te betwisten, maar wij hopen ook de laatste te zijn om ons aan te sluiten en wij hebben ons zelven nog niet kunnen overreden, »dat het de pligt was der Protestantsche Christenen, om onverdeelden bijval te schenken aan het adres der HH. Heldring, c. s."

»Wij willen liever een ieder ontraden te petitionneeren »dan dat wij er toe opwekken."

Hoe gunstig steeken die woorden af bij de woorden van *de Waakzaamheid!* Laat ons toch zorgen, dat wij niet ten speelbal worden gemaakt van »Orthodoxen en Orthodoxisme." *(Tielsch-Weekbl.)*

Den 13den dezer is de zaak der *Amersfoortsche Ct* door den heer Luyben ingesteld, voor de arrondissements-regtbank aldaar behandeld. Het O. M. hield de beschuldiging vol van hoon en laster, en eischte eene veroordeeling tot eene boete van ƒ 25 tot ƒ 1000, ontzetting van burgerregten en eene gevangenisstraf van 6 maanden. De heer Zegers Veckens verdedigde zelf zijne zaak, en verzekerde, dat het artikel niet door hem was gesteld, maar hem ter plaatsing was ingezonden. Evenwel nam hij de verantwoordelijkheid op zich, overtuigd, dat het niet strafbaar voor de wet was. De uitspraak is bepaald op 20 Maart. *(U. C.)*

De *'s Gravenhaagsche Nieuwsbode* meent voldoenden grond te hebben om te verzekeren, dat door het openbaar ministerie is afgezien van eene vervolging tegen den predikant van Hellevoetsluis, die, naar de berigten in sommige bladen voorkomende, het petitionnement tegen het ontwerp van wet op het onderwijs, in hevige bewoordingen zoude hebben aanbevolen.

Eenige dagen geleden las men in de bladen een berigt uit Woerden, betreffende de medepligtigheid van den aldaar gedetineerde H. T. J. S. in de zaak der valsche koupons. De kommissie van administratie over de gevangenis te Woerden, heeft de redaktie der *Nieuwe Rotterd. Courant* verzocht te melden, dat h. doeld berigt geheel met de waarheid in strijd is.

Heden worden van regeringswege ten behoeve der Kamers van Koophandel en Fabrieken, vermeld bij § 2 der cirkulaire in de *Staats-Courant* van 29 Junij 1852, verzonden: 1° eene gedrukte opgaaf nopens den handel en de scheepvaart van Groot Brittannie en Ierland, over de maand geëindigd den 31sten Januarij 1856 en de maanden geëindigd den 5den Februarij 1854 en 1855, als wegens: de invoeren voor inlandsch verbruik, de uitvoeren van vreemde koloniale koopwaren, alsmede van britsche en iersche voortbrengselen; en de schepen in de vreemde en de kustvaart gebezigd; 2° eene uit Baden ontvangen officieële opgaaf wegens het handels- en scheepvaartverkeer van Manheim langs Rhijn en Neckar, over 1855.

Drie jaren geleden is te Parijs, met veel bijval, een tooneelstuk opgevoerd, getiteld *l'Imagier de Harlem*, waarin de stad Haarlem als de plaats is voorgesteld, in welke de boekdrukkunst is uitgevonden. In de afgeloopen week is te Londen in het Princes-Theatre een tooneelstuk vertoond, genaamd *De Eerste Boekdrukker*, twelk berust op de geschiedkundige overlevering, dat Laurens Janszoon Coster te Haarlem de boekdrukkunst heeft uitgevonden, en dat Guttenberg, na Coster te hebben bestolen, de kunst naar Mentz heeft overgebragt, en waarin Coster als de uitvinder wordt erkend en vereerd. Zoo gemeld wordt, heeft het stuk bij uitstek voldaan. Het is welligt niet overbodig hierbij te doen opmerken, dat in het verslag van Junius wel wordt gewaagd van eene ontvreemding van letteren en gereedschappen door zekeren Johann, maar dat met deze aanduiding niet kan zijn bedoeld Guttenberg, genaamd de Jonge, de drukker van den bijbel van 1450, die tot 1446 in Straatsburg heeft gewoond, en zich aldaar geenszins met de boekdrukkunst heeft bezig gehouden, gelijk door den heer A. de Vries met veel scherpzinnigheid, tegen het ligtvaardig beweren van Schöpflin, overtuigend is bewezen en ook in Straatsburg door de deskundigen als waarheid wordt aangemerkt. Of echter Henne (Johann) Genfleisch de oude, ook genaamd Guttenberg, die reeds in 1443 te Mentz het huis Zum Jungen, gezegd het Drukkershuis, heeft gehuurd, op goede gronden van die verdenking kan worden vrijgesproken, is voor 't minst allezins aan twijfel onderhevig. *(Haarl. Cour.)*

Z. M. heeft benoemd tot burgem van Oirsbeek M. J. Habets; en goedgekeurd de benoeming van C. S. H. Frezie, burgem. van Hoevelaken, tot sekr. dier gemeente; alsmede o. s. pensioen verleend aan W. C. Jorissen, kontr. der dir. bel. in- en uitg. regten en acc. te Purmerend, ƒ1200, J. Swemer, ontv. der dir. bel. en acc. te Goes, ƒ2632, en L. van Boekhove, id. te Goes, ƒ1194.

GOUDA, 13 Maart. Op de gisteren alhier gehouden eerste groote kaasmarkt was een vrij ruime aanvoer, die vlug verkocht werd, en wel vooral de puike kwaliteit van 6 a 7 ned. ℔ tot ƒ 26 a ƒ 27, terwijl voor de grootere van 10 a 12 kilo, ƒ 27 a ƒ 27½ gemaakt werd. Vee met redelijken aanvoer tot vorige prijzen, Boter ƒ 65 per 50 ned. ℔ ging graag weg.

ZWOLLE, 13 Maart. Op de palm-paardenmarkt, heden alhier gehouden, waren ruim 400 goede paarden aangebragt. Die tot remonte geschikt, werden door de fransche kooplieden tot ferme prijzen weggekocht, terwijl ook de goede werkpaarden tot hooge prijzen genomen werden.

'S HERTOGENBOSCH, 13 Maart. De arrondissem. regtbank alhier heeft uitspraak gedaan in de zaak tegen den Hr. Goossens, beeldsnijder alhier, beklaagd van het zich gedurende het dienstjaar 1855 tot 1 Mei 1856 niet aangeven in het regt van patent. De regtbank, overwegende dat de beklaagde is van beroep beeldhouder in steenen en in hout, dat hij voor zijn timmerwerk de noodige aangiften gedaan heeft, en dat hij overigens vermeent geen patent noodig te hebben, te minder omdat hij geen ander lofwerk maakt, dan eigenaardig behoort bij de beelden die voor hem worden vervaardigd, heeft den beklaagden van alle regtsvordering ontslagen. (H.)

CAPELLE (Langstraat), 12 Maart. Naar men verzekert zal in de aanstaande maand eene geregelde stoombootdienst tot stand komen van deze plaats op Rotterdam, in korrespondentie met eene diligence-dienst op Tilburg. Ook is er sprake van een aan te leggen grindweg van hier door de Heistraat op Kaatsheuvel, zich aldaar aansluitende aan den steenweg van Tilburg op Waalwijk. *(N. B. Ct.)*

OOSTERHOUT, 13 Maart. De op heden alhier gehoudene voorjaars- of palmmarkt is weder niet zeer druk bezocht geweest. Er waren vele varkens ter markt aangevoerd, waarvoor hooge prijzen besteed werden, de kleinste golden 6 a 7 gulden. In klaverblad ging mede veel om, de prijs daarvan was 84 tot 90 cents het ned. pond; de verkoop in linnen was redelijk, doch in laken en andere artikelen stil.

Men leest in de Tweede Editie van de *Amst. Cour*

LONDEN, 15 Maart. Wederom stelde de heer d'Israeli in de gisteren avond gehouden zitting van het Lagerhuis aan de Regering de vraag betreffende het toelaten van Pruissen tot de parijsche vredekonferentiën. Lord Palmerston verklaarde thans niet dat hij weigerde antwoord te geven, omdat de gevolmagtigden waren overeengekomen hunne besluiten geheim te houden tot dat, een definitief resultaat zou zijn verkregen, — maar antwoordde dat Pruissen in geenerlei betrekking tot de zaak stond, waardoor deze mogendheid als belanghebbende partij aan de onderhandelingen kon deelnemen, doch dat het als gepast is beschouwd Pruissen uit te noodigen, niet om mede te onderhandelen, maar om de traktaten te bekrachtigen; tot dat einde is dan ook reeds eene uitnoodiging aan Pruissen gezonden

Lord Palmerston beloofde voorts, dat al de stukken betreffende de amerikaansche kwestie kort na Paschen aan het Huis zullen worden overgelegd.

(*Tweede depêche*).

De *Morning-Post* berigt dat de konferentie zeer spoedig haar einde naderen en dat binnen kort het difinitive vredestraktaat zal gesloten worden. Het weener protokol reeds geteekend zijnde, hadden de konferentiën alléén over de vijf punten te handelen, en daar de moeijelijkheden door deze veroorzaakt tot onderlinge tevredenheid zijn uit den weg geruimd, mag dit ten bewijze strekken dat de eindbeslissing over den vrede reeds genomen is, te meer daar Pruissen thans is toegelaten om de vastgestelde bepaliegen mede te onderteekenen, welke staat als mede onderhandelaar en mede onderteekenaar van het herzieningstraktaat van 1841, daartoe moest worden opgeroepen. De artikelen van het vredestraktaat zullen binnen kort worden openbaar gemaakt.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 14 Maart. De *Moniteur* zegt, dat Pruissen door het kongres, als mede-onderteekenaar van het traktaat van 1841, uitgenoodigd zijnde plenipotentiarissen naar Parijs te zenden, de Koning daartoe heeft aangewezen, den baron von Manteuffel en den graaf von Hatzfeld.

— De Keizerin heeft gisteren in de keizerlijke kapel gekommuniceerd.

— De toestand van Prins Jerôme is verergerd.

— Aan het *Journal des Débats* wordt uit Konstantinopel, dd. 3 Maart, geschreven, dat aldaar dagelijks bezendingen zieke soldaten uit de Krim aankwamen; dat er reeds meer dan 10,000 in de hospitalen opgenomen waren; dat de fransche troepen het meest door ziekten geteisterd werden, terwijl de engelsche minder, en de turksche het minste leden. Verder wordt aan dat blad gemeld, dat de Porte nog overwoog wat te doen tot herstelling van de regelmatige cirkulatie der ruilmiddelen, en dat Omer-Pacha waarschijnlijk verlof zou ontvangen om zijn post in Azië voor eene poos te verlaten en te Konstantinopel te komen.

— Uit Italië verneemt men gedurig voorvallen, die als blijken van de onafgebroken werkzaamheid der revolutionaire partij aangemerkt worden. Zoo is te Parma den 4den dezer de inspekteur-generaal van de gevangenissen des hertogdoms, terwijl hij des avonds uit den schouwburg te huis kwam, op den drempel zijner woning met dolksteken vermoord. Volgens een, bij den franschen *Moniteur* ontvangen berigt, is die moord zonder twijfel aan drijfveeren van politieken aard toe te schrijven.

— Voor het geregtshof stonden heden 14 personen teregt, meest schoenmakers, bakkers, drukkers enz. onder beschuldiging van tot een geheim genootschap te behooren. Uit het onderzoek bleek dat men kruid had vervaardigd en men zelfs voornemens was, bij den intogt der troepen uit de Krim, op den 29 December, bommen op den weg des Keizers te werpen. De hoofdaangeklaagden ontkennen alles. Morgen zal de uitspraak plaats hebben.

De baron von Rothschild, die in de eerste dagen van zijn verblijf in de turksche hoofdstad aan de Regering te verstaan gaf, dat hij verklaringen wegens een grooten finantieelen maatregel, om de hulpbronnen van den Staat te regelen, te wachten was, is tegenwoordig zeer achterhoudend, en maakt toebereidselen om voor twee maanden naar Egypte en Jeruzalem te vertrekken. Inmiddels wordt de Porte van alle kanten met ontwerpen bestormd.

— De krijgstoerustingen worden te Konstantinopel ijverig voortgezet, en de militaire administratie heeft kontrakten gesloten, wegens de levering van een aanzienlijk aantal wagens, karren en trekpaarden. Uit Frankrijk en Engeland komen voortdurend versche troepen aan, die naar de Krim vertrekken.

— Voor eenige dagen meldde zich op het kantoor der heeren v. Rothschild, in de straat Laffitte, een persoon aan, die verklaarde Urtmann te heeten, en den kashouder twee telegrafische depêches ter hand stelde. De eerste was aan de heeren v. Rothschild te Parijs geadresseerd, inhoudende: »Gelieve 100,000 franks aan Urtmann te betalen; de waarde is in onze kas gestort;" terwijl de depêche de onderteekening van Rothschild te Frankfort a. M. droeg. De tweede was eene soort van adviesbrief, geadresseerd aan Urtmann, in een hôtel du Faubourg Saint Germain. Deze was daarin uitgenoodigd zich naar het telegraaf-kantoor te begeven om er de eerstgenoemde depêche af te halen, en de bedoelde som in ontvangst te nemen. Men verzocht hem terstond per telegraaf aan den expediteur van de betaling kennis te geven. Beide stukken droegen een verschillend nommer overeenkomstig de uren van ontvangst en uitgifte, en het geheel was door den direkteur der administratie voor »gezien" geteekend. Urtmann verlangde derhalve de betaling der 100,000 franks. Men antwoordde hem, dat men er den chef van het huis van moest verwittigen. Inderdaad bestaat tusschen het bankiershuis der heeren v. Rothschild te Parijs en de korrespondenten in Frankrijk en het buitenland, sedert de organizatie der partikuliere telegrafen, eene onderlinge overeenkomst om geene betalingen op telegrafische depêches te doen. Dientengevolge was de kashouder genoodzaakt bij de heeren Rothschild en Zoon te vernemen, of zij eene uitzondering op dien regel hadden gemaakt. Het antwoord was ontkennend; en daar het van groot belang was deze zaak opgehelderd te zien, werd de kommissaris van politie ontboden om Urtmann in hechtenis te nemen. Deze had zich echter in dien tusschentijd uit de voeten weten te maken. Zijne vlugt liet geen twijfel over omtrent de onechtheid der stukken, die hij bij de heeren v. Rothschild had achtergelaten. Zij zijn den magistraat overhandigd, die terstond het noodige onderzoek heeft in het werk gesteld. Voorzien van het signalement van den voortvlugtige, begaf zich de kommissaris van politie naar het aangewezen hôtel, waar hij vernam dat niemand van dien naam gelogeerd was. Voorts begaf hij zich naar het telegraaf-kantoor, waar hem de valschheid der bedoelde depêches werd bevestigd. De noodige nasporingen worden intusschen in het werk gesteld, om den onbeschaamden opligter in handen te krijgen.

ENGELAND.

LONDEN, 14 Maart. In het Lagerhuis heeft de heer Disraëli gisteren gevraagd, of Pruissen uitgenoodigd was, plenipotentiarissen naar Parijs te zenden en of het die uitnoodiging had aangenomen.

Lord Palmerston weigerde te zeggen wat de konferentie voornemens was te doen. Van den aanvang af zijn de plenipotentiarissen overeengekomen, niets mede te deelen betreffende de onderhandelingen, vóór dat men tot een resultaat gekomen is.

Wat Pruissen aangaat, zoo konde lord Palmerston niet zeggen, wat deze mogendheid zoude doen.

Op eene vraag van den heer Browyer, of de konferentie zich ook bezig zonde houden met de italiaansche zaken, weigerde lord Palmerston te antwoorden.

— De verjaardag van de fransche revolutie op 24 Februarij 1848 is te New-York door ruim een 70tal Franschen gevierd op eene wijze, die de socialistische ideeën volmaakt teruggeeft, welke kort na die revolutie zoo zeer ingang gevonden hebben. Dat Keizer Napoleon in die vergadering voor een tiran uitgekreten werd, behoeft nauwelijks gezegd te worden. Een der sprekers heeft o. a. gezegd, dat hoewel ter vergadering slechts weinig leden tegenwoordig waren, de grootste belangen der menschheid daarin niettemin vertegenwoordigd werden.

— Door den lang aanhoudenden oostenwind veronderstelt men dat een groot aantal schepen uit Oost-Indie en Australië in het kanaal worden tegengehouden. Men wil weten dat de admiraliteit een stoomschip tot hunne hulp zal uitzenden.

— De wetgevende vergadering van Nieuw-Schotland heeft 150 guinjes beschikbaar gesteld, om daarvoor een eere-sabel aan generaal Williams aan te bieden.

— Op het Mansion-house heeft de lord mayor een diner gegeven ter eere van den amerikaanschen gezant, den heer Buchanan. De daarop uitgebragte toasten luidden vredelievend. De heer Buchanan uitte den wensch, dat de tusschen de Vereenigde Staten en Engeland hangende geschillen spoedig mogten opgeheven worden.

— De Engelschen alhier betwisten elkander nu reeds de pennen, waarvan de leden van het kongres zich bedienen. Zij twisten er over, wie het groote geluk zal hebben, een van die kostbare voorwerpen mede naar Engeland te nemen. De bedienden bij het ministerie van Buitenlandsche Zaken, zijn dan ook op dit punt niet karig en staan gaarne pennen af, welke binnen een half jaar vertoond zullen worden als dezulke, waarmede het vredestraktaat van Parijs onderteekend is.

Het zal denkelijk hiermede gaan als met de pen, waarmede Napoleon I zijne abdikatie onderteekende en die later in meer dan 500 exemplaren aan engelsche touristen verkocht werd.

DUITSCHLAND.

BERLIJN, 12 Maart. Van vele kanten wordt bevestigd, dat de houding van vele hooggeplaatste personen tegenover den heer Hinckeldey, in den laatsten tijd steeds onbeleefder geworden was, hetgeen zelfs zoo ver ging, dat men hem op openbare plaatsen vermeed. Daartoe gaf aanleiding dat de overledene, toen leden der ontbonden Jockey-Club, de wijze, waarop hij was te werk gegaan, hem verweten, zich verontschuldigde door hun in vertrouwen mede te deelen, dat hij op hoog bevel gehandeld had, en later eene officieele herhaling van dit gezegde weigerde. Het gevolg was, dat men hem een leugenaar noemde en zoo als gezegd, bij elke gelegenheid beleedigde. De zaak was zoo ver gekomen, dat Hinckeldey zelf een duël begeerde. Zijne vrienden wisten dan ook, dat hij reeds sedert eenige weken van dit plan zwanger ging, zoodat, indien deze affaire zonder bloedstorting ware afgeloopen, eene andere hoogst waarschijnlijk gevolgd zoude zijn.

Ook verneemt men, dat de heer Hinckeldey niet, zoo als men gezegd heeft, den Koning met de noodzakelijkheid van een duël vooraf heeft bekend gemaakt, maar dat dit schrijven den Koning met eene overhandiging is dan toen het duël reeds was afgeloopen.

— Men schrijft uit Stockholm aan de *Kölln. Zeitung*: »Opmerkelijk is het, dat, terwijl de vredes konferentie te Parijs plaats hebben en de halve wereld ten minste aan de tot standkoming van een spoedigen vrede gelooft, de stemming in Stokholm nog altijd oorlogzuchtig blijft. Algemeen wordt verzekerd dat Zweden zich nog door een nader en meer bepaald uitgedrukt verdrag, dan dat van 21 Nov. aan de westersche mogendheden moet aansluiten, daar zich juist nu de gelegenheid aanbiedt, om met de Russen de lang verjaarde rekening te vereffenen, ja, dat voor Zweden welligt nooit meer een gunstiger oogenblik zal komen, om het verroeste zwaard met goed gevolg tegen Rusland te trekken. Dat de Regering zich ernstig met deze gedachte bezig houdt, blijkt duidelijk uit de voortdurende krijgstoerustingen; zij is zelfs in het geheim bezig, tegen het einde dezer maand het geheele leger te kompleteeren. Het zweedsche leger bestaat thans uit 85,000 man infanterie, 5580 man kavallerie en 4690 man artillerie, dus te zamen 95,270 man. Voegt men hierbij de nationale militie van het eiland Gothland met 9000 man en de overige nationale militie in het land met 14,000 man, dan verkrijgt men een totaal van 118,270 man goede troepen, die zich zeer zouden verheugen, tegen de gehate Russen ten strijde te worden gevoerd. Het ontslag der bejaarde of onbekwame officieren wordt met spoed voortgezet. Zulks geschiedt ook bij de vloot. De linieschepen zullen, naar men zegt, binnen kort allen van eene schroef voorzien worden.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 15 Maart.

ONDERTROUWD (13 Maart): C. G. Soff met J. M. van der Kloet, van Dordrecht. - G. H. Siegmünd met C. M. Hinrichs, van Rotterdam. - A. C. Arnold, wed. met A. S. Mackeno

GETROUWD (13 Maart): A. van Brummen met C. A. Merxlo, van Utrecht. - J. C. Sjoukes met J. Ter Hofstee, wed.

BEVALLEN (13 Maart): M. Polak, geb. van der Voort, Z.

OVERLEDEN (21 Febr.): G. Ferguson, 46 j. — (8 Maart): E. H. Looman, 2 j., 4 m.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

		13 MAART 4½ u. gebl.	14 MAART 4½ u.		gebl.
Nederl., Werkel. Schuld a	2½ pCt.	62 5/16	63 5/16	a 63¼	63 5/16
Dito Dito	3	75½	75 7/16	75½	
Dito Dito	4	93⅜	93⅝	93⅝	93½
O. I. Leening 1844	4	93 5/16			
Amortisatie	3½	90	89⅞	90	
Handel-Maatschappij	4½				
Aand. Arnh. Spoorweg	4½		99½		
Dito Hollandsche dito					
Obligatien	4½				
Maatschappij van Weld.	4				
Aand. Ned. Bank.					
België, Certifikaten	4½				
Dito *Rothschild*	2½				
Frankrijk, Obligatien	3				
Spanje, Onbep. Stukken	1¼	24 1/16	24 1/16	24 1/16	24⅛
Nieuwe	3	45			
Binnenlandsche	3	40	39⅝	39 15/16	39⅝
Cert. Coup. Sp. Com.		4 3/16	4⅛	4 3/16	
Amortisable Schuld		7½	7⅝	7½	
Portugal, te Londen	3	46⅛	45¾	45 15/16	45⅞
Dito Uitgestelde					
Rusl., bij *Hope en C°.*	5	101½	101¼	101⅝	101½
Dito A°. 1828—1829	5	101	101		
Negot. 1831 en 1833	5		88⅞		
Nieuwe Engelsche	4½	92			
Negot. 1840	4	81⅛	81⅛		
Dito *Stieglitz*	4	81	80⅞	81	
Dito Nieuwe	4				
Certifikaten te Hamburg	5				
Inschr. op 't Grootboek	6				
Dito Certifikaten	6	63¾	63⅝		
Polen, Obligatien	4	76⅞	76⅝		
Aandeelen 1835					
Oostenrijk, Metalliek	5	81	80⅞	81	81
Dito Nationale	5	81 1/16	81⅛	81⅛	81¼
[illegible]	2½	41⅞	41½	42	41 15/16
Dito 1851 en 1852	2½	41⅞	41½	42	41 15/16
Dito Nieuwe	5	86¼	86	86⅝	86¼
Dito 1854	5	86¼	86	86⅜	86¼
Wiener Bank	5				
Dito	4		65¼		
Aand. met Loting fl. 250			404		
Nieuwe dito 1854		245	342	346	
Pruiss. Aand. 1854	3½				
Amerika, Bank Aktien Cert.					
Dito Orig.					
Napels, Cert. bij *L. en B.*	5		105	105⅛	
Sardinië, te Londen	5				
Denemarken, dito	3				
Louisiana, te Londen	5				
Brazilië	5	98 13/16	98⅛	98¼	
Dito 1843	5				
Mexiko, te Londen £ 100	3	19 11/16	19¾	19⅞	
Dito Onbepaalde	3	19 7/16	19 7/16	19⅜	
Peru	4½	78⅝			
Grenada, dito a £ 100	2½	21 11/16	20⅞	21	
Dito Uitgestelde		7½			
Ecuador		3⅛			
Venezuela, te Londen	4½	27	27		
Dito Uitgestelde	1½				
Grieken, Bl. a £ 100	5				

N. 5 pCt. Stieglitz 89¾, 90; O. 5 pCt. id. 88¾, ⅞; Credit Anst. f 249, 250, 250; Grenada onbep. 20 1/16, ⅛; Ecuador onbep. 3½; Landw. 5; O. B. A. f 1280.

Bij vrij levendigen handel waren zoo wel binnen- als buitenlandsche fondsen na eene neiging tot achteruitgang nagenoeg als gisteren.

Koers van het Geld: Beleening 4½ pCt., Prolongatie 4½ 5 pCt., Diskonto 4 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	f 55⅞	Livorno	2/m	f 39
	zigt	56⅛	Napels		87
Bordeaux	2/m.	55⅞	Petersburg		1.78
	zigt	56⅛	Weenen	6 w.	84
Madrid	3/m.	245	Augsburg		35½
Cadix		243	Frankfort		93⅞
Seville		242	Hamburg	2/m.	34½
Bilbao		242		zigt	35¼
Lissabon		41½	Londen	2/m.	11.82½
Porto		41½		zigt	11.97½
Genua	2/m.	45⅞	Rotterdam		½

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 14 Maart. Belg. leen. 2½ pc. —, Obligatiën 3 pc. —; id. 4½ pc 95¾, Spanje 1—3 pc. 24⅞, Binnenl. 3 pc. 40⅛, Buitenl. 5 pc. —; Oostenrijk Metall. 5 pc. 84½; id. Nat. 5 pc. 84⅛.

PARIJS, 14 Maart. Fransche 4½ pc 94.—; 3 pc. 72.75; 3 pc. Spanje 39⅛; id. 1¼ pc. 25½; 5 pc. Met. 89, Rom. Leen. 87⅛.

LONDEN, 14 Maart. Consols 92⅞, 3 pc. Spanje buitenl. 44, 1½ pc dito 24⅞, Comité-Bewijzen 4⅞; Passive 7⅞ 5 pc. Rusl. 102½, 4½ pc. dito 92, 4 pc. Holl. 95; 2½ pc id. 63½; 5 pc. Sardinië 90½ Brazilië 101; 4½ pc. Peru 79; Gren. uitg. 6⅞; id. werk. 21; 3 pc. Mexiko 20; Turkije —; 4 pc. Portugal 45, Ecuador —; Wissel op Amst. 12.2¼.

WEENEN, 14 Maart. Met. 5 pc. 84½; id. 4½ pc. 74⅛; Bank-Aktien —; Wissel op Londen 10.05, Amst. —; Parijs 120½; Goud 6¼; Zilver 3½; Nieuwe Leening —.

BERLIJN, 14 Maart. 3½ pc. Pr. Staatsschuld —; 4½ pc. Rusland —; id. 5 pc. 104⅞.

HAMBURG, 14 Maart. Spanje 1½ pc. 37½; id. 3 pc. 23½; Rusl. 5 pc. 99, 3 pc. Mexikanen 11½ 5 pc. Sardinië 86¼, Wissel op Amst. 36 05; Londen kort 13.7¾; Weenen —.—.

FRANKFORT, 14 Maart. 5 pc. Met. 84; 4 pc. Spanje binnenl. 24½; id. 3 pc. 38⅞; Wissel op Londen 3/m. —; Parijs —; Weenen —; Amsterdam —.

HANDELSBERIGTEN.

Overzigt der Week.

AMSTERDAM, 15 Maart.

Koffij blijft zeer stil en de handel hierin zal wel niet verlevendigen voor de aanst. Voorjaarsveiling. De belangrijkste Transactie bestond uit 2000 balen Java uit de laatste Mij. veiling n°. 11 en 14 a 32, terwijl bij Inschrijving 60 balen Surinaamsch a 7½ a 8½ afgingen. Goed ordinair blijft op 32 a 32½ te noteeren.

Ruwe Suiker met weinig kooplust en aangeboden. De N. H. M. veiling in f 8¼ a 8½ beneden November-veilings-prijs afgeloopen; de n°. 18 en 19 echter iets hooger. In het begin dezer week werden nog afgedaan 1294 krs. en 4023 matten Java zeilende per *Leodes*, prijs geheim, denke f 8 a 8½ beneden Nov. prijzen zeilende partijen worden thans f 1 onder Maart-prijzen aangeboden. Van Surinaamsch zijn 40 vaten middelbare kleur a f 59½ afgedaan. De prijsnoteering van alle soorten is heden onder f 1 a 2 lager.

Geraffineerde Suiker wat levendiger, de noteering is thans als volgt aan te nemen: In Papier. Melis, prima f 45 a f 46, fijn Sec. f 43 a 44, mooi Sec. f 41 a 42, goed Sec. f 39 a 40. d° Stoom. NSR. Raffin. 3 k° f 45 a 46, d° 5 k° f 44 a 45, d° 7 k° f 43 a 44, Superfin f 40 a 41, N° 2 f 39¼ a f 40, B. & H. N° 1 f 38 a 38½, S. & T. N° 1 f 39, N° 2 f 38, W. & Z. f 36½ a 37, T. & C. f 36½ a 37. — Crushed f 39½ a 40, f 38½, f 37½, f 37 a 37½, f 36 a 36½, f 38, f 37, f 36, f 36½ a 36½, f 36, f 36 a 37½, f 62 a 70, f 52 a 60, f 44 a 50, f 4 a 42.

Rijst nagenoeg zonder handel; de noteering is dan ook nominaal, de stemming voortdurend zeer flaauw, de eenige afdoening die ons ter oore kwam bestond uit 3025 balen Java Rijst ex *Ravenne* tot geheime prijzen en in veiling bedongen 750 balen gepelde Java f 9¼ a f 10¼ Tegen aanst Woensdag 19 dezer in veiling geannonceerd 8213 balen beschadigde Arracan Rijst ex *Tradewind*. Gepelde Arracan geldt thans f 8½ a f 8¾; d°. Java f 10 a f 10½ en gepeld Tafelrijst f 14½.

Fruit. Behalve de plaatsgevonden veilingen was de omzet uit de hand onbeduidend 1852. Rozijnen zijn zeer schaars en zoude daarvoor grif f 18 te maken zijn; ook van Samos rozijnen verminderd de voorraad merkelijk. Zantische *Krenten* (1851) niet onder f 52 te koop; Smyrna *Vijgen* (laatst gewas) op f 19 a f 20 gehouden.

Specerijen in één doen.

Tabak. Van *Mariland* blijft de keus beperkt en gingen 35 vaten ex *Adolphine* tot goede prijzen af, in andere soorten ging alhier niets om; alleen te Rotterdam zijn 1875 pak Java zeilend per *Ocean Stied* tot geh. prijs voor hier afgedaan, terwijl aldaar van Manilla Tabak in veiling verkocht werden 211 p. Cagayan van 49 a 162, dooreen 64½ en 68 p. Visayas van 31¼ a 70 dooreen a 45½ c. De aandacht is thans gevestigd op de op 2 April alhier in veiling komende 136 ser. Havana, 126 ser. Cuba, 903 pak malang plant. *Salm* ex *Javaan* en 610 pak Java Malang V R vroeger bij Inschrijving aangeboden doch niet toegewezen

Verfwaren. *Indigo* blijft in eene zeer vaste positie; de handel daarin was echter, zeer beperkt, doordien de disponibele voorraad weinig keus aanbiedt en houders zeer hoog gestemd blijven. De aanslag der, N. H. M. Veiling zal dit jaar waarschijnlijk wat laat verschijnen dat nog vele partijen zeilend zijn. *Cochenille* vast, doch niets in gepasseerd. *Verfhouten* met matigen handel voor export en prijzen blijven onveranderd.

Quercitron niets in gepasseerd. *Divi Divi* blijft en détail a f 8. aftrek vinden voor goede kwaliteit; inferieure soorten lager te koop. *Harst* in loco onveranderd, op f 3¾ R. C. te koop; zeilende kan men lager teregt. *Terpentijn-Olie* en *Zwavel* zonder afdoeningen. *Salpeter.* O.I. en Chil. onveranderd, als in de vorige week. *Meekrap* vast, doch en gevolge der hooge vorderingen der meeste houders met minder handel.

Huiden. Zoo Java als Zuid-Amerika zonder omgang, door ontbrekende voorraad van de eerste en beperkte keus van de laatste soort. Bengaal-soorten gezocht, doch te hoog gehouden.

Sterke Dranken. *Genever* weinig verandering, *Arak* blijft vraag genieten en op f 230 a f 235 te noteren; de eenige afdoening bestond echter slechts uit 50 legg. zeilend per *Economist*.

Metalen. Banca-*Tin* geniet wat meer vraag en zijn eenige ceelen a f 76½ afgegaan.

In *Honig* gaat door gebrek aan aanvoer, nog steeds niets om. Voor geelen inl. *Was* wordt nog steeds f 90 gewaagd, doch zijn er tot dien prijs geene afnemers.

GRAANMARKT.

Poolsche Tarwe tot vorige, andere soorten tot iets hoogere prijzen met goeden handel aan cons.: 129 ℔ witb. Poolsche f 625; 131 ℔ b. dito f 625; 128 ℔ b. dito f 600, 605; 127 ℔ roodb. dito f 545; 126 ℔ o. Brunswijker f 480; 128, 129 ℔ N. Geldersche f 425, 430; 130 ℔ dito f 435, 440, 442; 131, 133 ℔ dito f 445, 465; 125 ℔ N. Vriesche f 410

Inl. Rogge iets hooger, 116 ℔ N. Inl. f 300; 117 ℔ dito f 300 op levering; 144/2 ℔ dito f 312; 123 ℔ Amer. f 365; 122 ℔ N. Pommer f 332.

Garst iets hooger, 107 ℔ Knobbe f 205.

Boekweit prijshoudend, 123 ℔ Nijkerker f 270; 121, 122 ℔ Holst. f 261, 264; 119 ℔ Oostvriesche f 250.

Op 9 vaten Olie in April ek. 100; Sept. en Oct. 75½, Nov. 76 ⅄. *Lijnzaad* en doen: 108/9 ℔ Egyptisch f 367½. *Raapolie* op 6/w. f 53½; Vliegend f 52½; 1°. Mei ek. f 50½, 50, 9¾; Sept., Oct, Nov. en Dec. f 42¼, 42, ½ *Lijnolie* op 6/w. f 37½; Vliegend f 36; 1°. April en Mei f 35½/¼. *Hennepolie* op 6/w. f 49½. *Raapkoeken* per 1040 st. 103, 107. *Lijnkoeken* per st. 12½, 13.

MIDDELBURG, 13 Maart. Tarwe. Puike Zeeuwsche f 13,50, mindere f 13, geringe f 12,50 de Mud; puike Walchersche dito f 14,25 en 14,50, en later is daarvoor met drift f 14,50 en 14.65 betaald, mindere en geringe soorten f 14 a f 13 naar kwaliteit. — Rogge f 10,25. — Gerst. Zomer van f 5.35 tot 6 de Mud gekocht. — Walchersche Witteboonen f 11 tot 12 naar deugd; Dito Bruineboonen f 11 a f 10,50; Walchersche Paardeboonen f 6,75, een enkeld monster is echter aan f 6,50 afgegeven. Walchersche Groene Erwten bleven met weinig vraag aan f 8,50 a 9 te koop. Zeeuwsche Paardeboonen niet dan een kleine ter veil dat tot f 6,25 is verkocht. Dito Groene Erwten, niet mooi f 7,50, geringe f 7, — Koolzaad bijna niet getoond en beneden de f 16,50 was het niet te koop, Zomer Zaad wordt op f 15,50 gehouden Kanariezaad was aan f 11 ter veil. — Raap-Olie f 54,50, Patent-Olie f 56,50, Lijn-Olie f 41,50 per Vat.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

DOUVRES, 10 Maart. Sprague, Gravina, Batavia n. Amst.

UITGEZEILD:

TEXEL, 13 Maart. De Haas, Munster van Hall; Van Gijzel Stad Amsterdam; Claus, Oostergoo, en Feyns, Herman de Ruiter, alle 4 Batavia. — 14 Maart. Tuk, Nieuw-Holland, Batavia.

HELVOET, 13 Maart. Pronk, Samuel Hendriens, Batavia. Merriman, Ocean Home, New-Orleans.

TRIËST, 8 Maart. Reiners, Sirius, Amst.

PUBLIEKE VERKOOPING VAN HUIZEN IN HET O.Z. HEEREN-LOGEMENT.

Op Maandag 17 Maart, 's avonds ten vijf ure,

1. Huis, Tuin en Erf, Heerengracht, X 424. — 2. Huis en Erve, *Odéon*, Singel, JJ 458. — 3. Hofstede *Vecht en Geyn*, aan de Vecht, bij Nichtevecht, groot b 0.8255. 4 Vijf Kampen Weiland, als voren, groot b. 3.81. 5. Een Houtbosch, met grond, als voren, groot b. 0.3320; te zamen in slag. — 6. Een Perceel Boschgrond, *Oost en Vecht*, Gemeente Nichtevecht, groot b. 1 8966. - 7. Drie Perceelen Griendboschje, Tuin en Weiland, over Perc. N°. 6, groot b. 0.5640; te zamen in slag. — 8. Logement *het Regthuis van Nichtevecht*, Tuin en Erve, in het Dorp Nichtevecht. — 9. Huis, Achterhuis en Erve, Heerengracht, JJ 390. — 10. Buitenverblijf *Zomerlust*, Gemeente Soest, aan den Straatweg. — 11. Eene Bouwmanswoning, Gemeente Soest. — 12. Buitenverblijf *Buitenlust*, buiten de Weesperpoort, aan den Amstel, Z 1 en 2. — 13. Huis, Tuin en Erf, Prinsengracht, BB 448. — 14. Dito, Nieuwe Looijersdwarsstraat, AA 553. — 15. Dito, Noorderstraat, AA 412. — 16. Dito, Achtergracht, Z 79. — 17. Huis, Tuin en Erve, Keizersgracht, Y 169. — 18. Huis, Achterhuis, en Erve, Utrechtschestraat, Z 20. — 19. Dito, O. Z. Achterburgwal, K 18. — 20. Huis en Erve, O. Z. Voorburgwal, K 547. — 21. Dito, Rusland, B 169. — 22. Boeren-Hofstede *Landlust*, in den Diemer-Polder, bij het Dorp, gr. b. 7.2590. — 23. Drie Kampen Wei- en Hooiland, aan den Diemer-Weg, groot b. 5.2470. - 24. Vier Kampen dito, in den Diemer-Polder, achter Perceel N°. 23, groot b. 4.0760; te zamen in slag. — 25. Huis, Tuin en Erve, Achtergracht, Z 162.

Advertentiën.

(1889) Heden overleed alhier, in den ouderdom van ruim 72 jaren, de Edel Achtbare Heer Mr. ANDREAS ANTHONIUS REAEL, Ridder van de orde van den Nederlandschen Leeuw, Lid van de Provinciale Staten van Noord-Holland, Oud Wethouder dezer stad, enz.

AMSTERDAM, den 11den Maart 1856.

Bij toeval met 1° Mei TE HUUR, in het aangename dorp Beek, bij Nijmegen: Een **HUIS**, zeer geschikt voor **Zomer- en Winterverblijf**, bestaande in **boven- en benedenkamers**, alle behangen en geplafonneerd, **zolder, keuken, kelder** en **bergplaats**; alsmede **Moes-** en **Bloemtuin**, voor f 140 's jaars. Te bevragen met *franco* brieven onder de letters L. V. W. bij den Boekhandelaar J. F. KLOOSTERMAN te Nijmegen. (1888)

Institut Français et Anglais,

DIRIGÉ PAR

Mlle CLEMENTINE LE DUC.

L'éducation donnée aux jeunes filles dans cette maison a pour base des principes religieux solides et éclairés.

Outre l'emploi de tous les moyens propres à former le cœur des élèves à l'amour et à la pratique du bien, on s'applique à orner leur esprit de connaissances solides et variées.

Elles apprennent le français, l'anglais, l'italien et l'allemand, mais les trois premières langues sont seules en usage dans la conversation, du moins pour les élèves allemandes.

Toutes les branches d'enseignement, l'étude des differentes langues, le dessin, la musique vocale, la danse, tout est compris dans le prix de la pension.

Une maison et un vaste jardin, situés au bord du Rhin, offrent aux élèves une vue agréable et leur permettent de respirer constamment un air pur et sain.

S'adresser pour plus amples renseignement chez les libraires Schreuder & van Baak à Leyde (où se trouvent les prospectus) et à la directrice de la maison, Langebrug 27, jusqu'au 15 Avril, époque à laquelle l'institut sera transféré Cuniberts-Kloster, — 4. (1887)

(1883) Een Pastoor vraagt tegen 1° Mei aanstaande tegen goed loon, eene **KEUKENMEID**, goed kunnende Koken en eenig Huiswerk verrigten. Zij die als zoodanig gediend hebben en van goede getuigschriften voorzien zijn adresseren zich met *franco* brieven onder lett. A. bij P. J. VAN LEEUWEN & ZOON, Papierhandelaren te 's Gravenhage.

(1859) **F. J. VAN PELT**, Apotheker te Nijmegen, vraagt, tegen 1° Mei of Augustus, een **Leerling** of iemand reeds eenigen tijd in het vak werkzaam, Katholiek en van een goed gedrag zijnde. Er is tevens gelegenheid om Schei-, Kruid- en Natuurkundig onderwijs te erlangen. *Brieven franco.*

(1885) EEN GEHEEL NIEUW, MERKWAARDIG EN ZELDZAAM

PAASCHEI,

met vele kluchtige figuren beschilderd en met vele goede lessen beschreven. Is in alle Boekwinkels te bekomen à 10 Cents, per dozijn 90 Cents.

EF Extra fijn
F Fijn
M Medium

DE PEN MET INKTRESERVOIR.

Zuivere bewerking, besparing van tijd, schoonheid van schrift, zijn de voordeelen die deze pen in zich vereenigt, welke een opgang maken zal als nog geene pen gemaakt heeft.

De uitvinder heeft in deze pen het engelsche spreekwoord verwezenlijkt: „*Time is money*," want door hare constructie vormt zij een soort van reservoir, dat gevuld zijnde, de punt der pen gedurende geruimen tijd van inkt voorziet zonder dat men ieder oogenblik zijne toevlugt tot den inktkoker behoeft te nemen. De fabrikant heeft aan deze pennen den naam van *Universelles* gegeven om aan te duiden dat dezelve voor iedere hand en iedere papiersoort geschikt zijn.

Prijs van elk gros (144) Pennen f 1.80.

Wij zijn met den verkoop dezer Pen belast voor geheel Nederland en bieden ze onder dezelfde voordeelige voorwaarden die onze Depôthouders genieten aan alle HH. Boekhandelaren aan.

VERKOOPHUIS.

Nog eene nieuwe inventie is de **Penhouder Regulateur**, waardoor men gewone Stalen Pennen naar verkiezing stijver of slapper maken kan. (1890)

Te Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.